

Avmattningen fortsätter

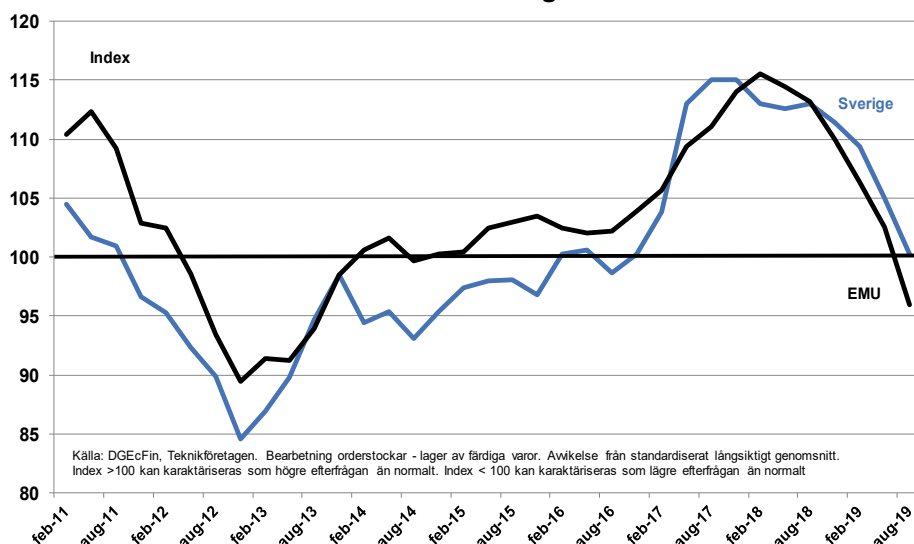
Det tredje kvartalet visar att affärsläget fortsätter att försvagas för Sveriges teknikindustri. Orderingen minskar något och rapporteringen rörande orderstocken är inte fullt lika positiv som föregående kvartal. Även det sammantagna behovet av arbetskraft minskar och för fjärde kvartalet i rad.

Orderingen fortsätter att minska för maskinindustrin. Utfallet följer den globala utvecklingen med allt lägre efterfrågan på investeringsvaror. Orderingen för leverantörer till fordonsindustrin minskar nu i tilltagande omfattning både från export- och hemmamarknad. Även leverantörer till maskinindustrin redovisar en minskad ordergång. Oroande är också att orderingen är närmast oförändrad för transportmedel- och metallvaruindustri efter att den sammantaget ha ökat i varierande grad i drygt tre år.

Rapporteringen från företagen visar också att behovet av arbetskraft fortsätter att avta. Detta gäller främst yrkesarbetare. Andelen företag med fullt kapacitetsutnyttjande minskar återigen, men ligger fortfarande över historiskt genomsnitt.

Utfallet för Teknikföretagens barometerdata för tredje kvartalet i år visar att vi går in i en period av sämre affärsläge än de senaste 6-8 kvartalen, vilket också är fallet för teknikindustri i Euroområdet, se diagram nedan. Genom globala värdekedjor och Sveriges i övrigt mycket höga handelsutbyte med Europa är det självklart att affärsläget utvecklas likartat.

Konfidensindikatorn.
Teknikindustri Sverige - EMU

► MASKININDUSTRI

Under tredje kvartalet fortsätter orderingsgången för maskinindustrin att minska i ungefär samma höga omfattning som föregående kvartal. Det drygt tvååriga uppsvinget i efterfrågan på investeringsvaror är definitivt avslutat. Minskad orderingsgång redovisar s.k. allmänna maskiner (lyft, gods, kyla, förpackning, m.m.) men framför allt maskiner för industrin, metall- och mineralutvinning samt byggsektorn. Tillverkare av maskiner för mekanisk kraft (motorer, pumpar, hydraulik, pneumatik, m.m.) visar däremot en något ökad orderingsgång efter en omfattande minskning föregående kvartal.

Rapporteringen rörande orderstocken för maskinindustrin sammantaget började försämrats under andra halvåret i fjol och har fortsatt att försämrats under hela 2019. Index har minskat från rekordnivån 120 andra kvartalet i fjol och med index 97,8 är nu utfallet således under genomsnittsnivån index 100.

► LEVERANTÖRER MASKININDUSTRI

Orderingsgången för leverantörer till maskinindustrin minskar i relativt hög omfattning efter en marginell ökning föregående kvartal. Såväl order från export som hemmamarknad minskar. Redovisningen rörande orderstocken är fortsatt något positiv men inte fullt lika positiv som föregående kvartal. Oförändrat tre av tio företag anser att den är större än normalt jämfört med föregående kvartal. Däremot anser nära vart femte företag att den är mindre än normalt, mot vart tionde företag föregående kvartal.

► METALLVARUINDUSTRI

Orderingsgången för metallvaruindustrin är i stort sett oförändrad efter en liten ökning föregående kvartal. Framför allt har efterfrågan från Sverige försämrats och orderingsgången minskar något för första gången på över två år. Delbranschen specialiserad på omformning, ytbehandling och värmebehandling m.m. (uteslutande leverantörer) redovisar en sammantagen oförändrad orderingsgång för andra kvartalet i rad. Index över orderstocken för leverantörer anses dock vara fortsatt högre än det långsiktiga genomsnittet, men index har minskat successivt sedan toppen sista kvartalet i fjol.

► INSTRUMENT- OCH ELTEKNISK INDUSTRI

Den vanligtvis volatila orderingsgången för elteknisk industri fortsätter. Efter en relativt omfattande ökning föregående kvartal är orderingsgången oförändrad för tillverkare av elmaskiner/apparatur. Likaså rapporterar leverantörer till elektroindustrin en oförändrad orderingsgång. Detta följer på en reellt stark efterfrågan i knappt två år. Även instrumentindustrin visar en närmast oförändrad orderingsgång efter ett relativt starkt andra kvartal i år.

► TRANSPORTMEDELSINDUSTRI

Orderingsgången under tredje kvartalet för transportmedelsindustrin vittnar om lägre efterfrågan än tidigare i år. Exportorder ökar marginellt, medan order från Sverige minskar något och i högre omfattning än föregående kvartal. Index över storleken på orderstocken som i genomsnitt i fjol och under första kvartalet i år visade historiskt höga nivåer har återigen minskat och ligger nu knappt över genomsnittsindex 100.

► LEVERANTÖRER TILL FORDONSINDUSTRI

Under tredje kvartalet i år minskar orderingsgången för leverantörer till fordonsindustrin för andra kvartalet i rad. Det tidigare inhemska och internationella uppsvinget i efterfrågan från sluttillverkare som pågått i några år är över. Rapporteringen rörande orderstocken har försämrats trendmässigt. För ett år sedan ansåg 55 procent av företagen att orderstocken var större än normalt och låga fyra procent att den var mindre än normalt. Under tredje kvartalet i år var motsvarande siffror 25 respektive 20 procent.

► LEVERANTÖRER TILL BYGG- OCH ANLÄGGNINGS-INDUSTRI

Den sammantagna orderingsgången är närmast oförändrad jämfört med andra kvartalet. Negativt är att orderingsgången från Sverige minskar om än i låg omfattning. Order från exportmarknaden ökar marginellt efter att vid årsskiftet och under inledningen av 2019 ökat i hög omfattning. Rapporteringen rörande orderstocken har återigen försämrats. Index för orderstockens storlek är nu det lägsta sedan hösten 2016.

► BEHOV AV ARBETSKRAFT LÄGRE FÖR FJÄRDE KVARTALET I RAD

Andelen företag med brist på ingenjörer minskar marginellt under tredje kvartalet i år. Sammantaget rapporterar 35 procent brist på ingenjörer mot 36 procent föregående kvartal. Trenden är ändå klar eller svagt minskad brist för tredje kvartalet i rad.

Behovet av arbetskraft ökar något för transportmedelsindustri och leverantörer till elektroindustri. Däremot minskar bristen på ingenjörer för leverantörer till maskin- och fordonsindustri samt för tillverkare av elmaskiner/elapparatur. För metallvaru- och maskinindustrin är behovet i stort sett oförändrat jämfört med föregående kvartal. I maskinindustrin var behovet exceptionellt högt eller 60 procent för ett år sedan.

Andelen företag med brist på yrkesarbetare minskar och för fjärde kvartalet i rad. Sammantaget rapporterar 28 procent av företagen behov på yrkesarbetare mot 32 procent under föregående kvartal. Bristen minskar i samtliga delbranscher undantaget elmaskiner. Bristen för leverantörer till maskin- och fordonsindustri avtar i relativt hög omfattning vilket är en återspeglning av den svagare rapporteringen av orderingång och orderstockar.

Sammanfattningsvis följer det cykliska behovet av arbetskraft index över orderstockens storlek. Beroende på delbransch sammanfaller aktuellt behov av arbetskraft med aktuellt orderläge, det vill säga med en eftersläpning på ett kvartal.

► KAPACITETSUTNYTTJANDET AVTAR

Andelen företag med fullt kapacitetsutnyttjandet ligger fortfarande över historiskt genomsnitt, dvs. över 40 procent av företagen. Men under tredje kvartalet minskade andelen återigen och hamnade på 56 procent av företagen mot 58 procent föregående kvartal.

Utnyttjandet minskar i transportmedels- och maskinindustri och för samtliga grupper av leverantörer. Andel företag med fullt utnyttjande är oförändrat i metallvaruindustrin och ökar i instrumentindustrin.

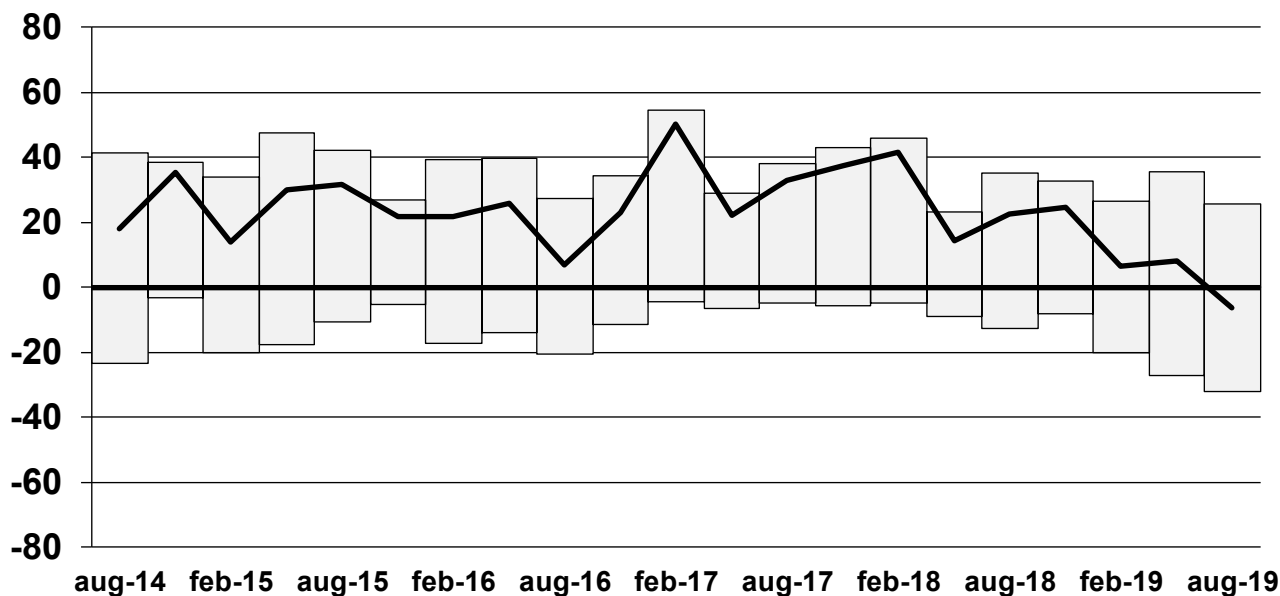
Andel företag med brist på yrkesarbetare och tekniker/ingenjörer

		Metallvaru- industri	Maskin- industri	Leverantörer Maskinindustri	Elmaskiner	Leverantörer Elektroindustri	Instrument- industri	Transportmedels- industri	Leverantörer Fordonsindustr	Teknikföretag totalt
Procentenheter										
Säsongrensad X13										
Yrkesarbetare	feb-19	40	37	50	31	37	30	34	36	37
	maj-19	38	31	46	25	39	12	28	30	32
	aug-19	34	29	37	25	32	5	25	23	28
Tekniker/ Ingenjörer	feb-19	32	40	38	45	47	37	38	32	38
	maj-19	30	39	38	32	40	55	34	35	36
	aug-19	30	38	35	24	45	38	37	31	35

Andel företag med fullt kapacitetsutnyttjande

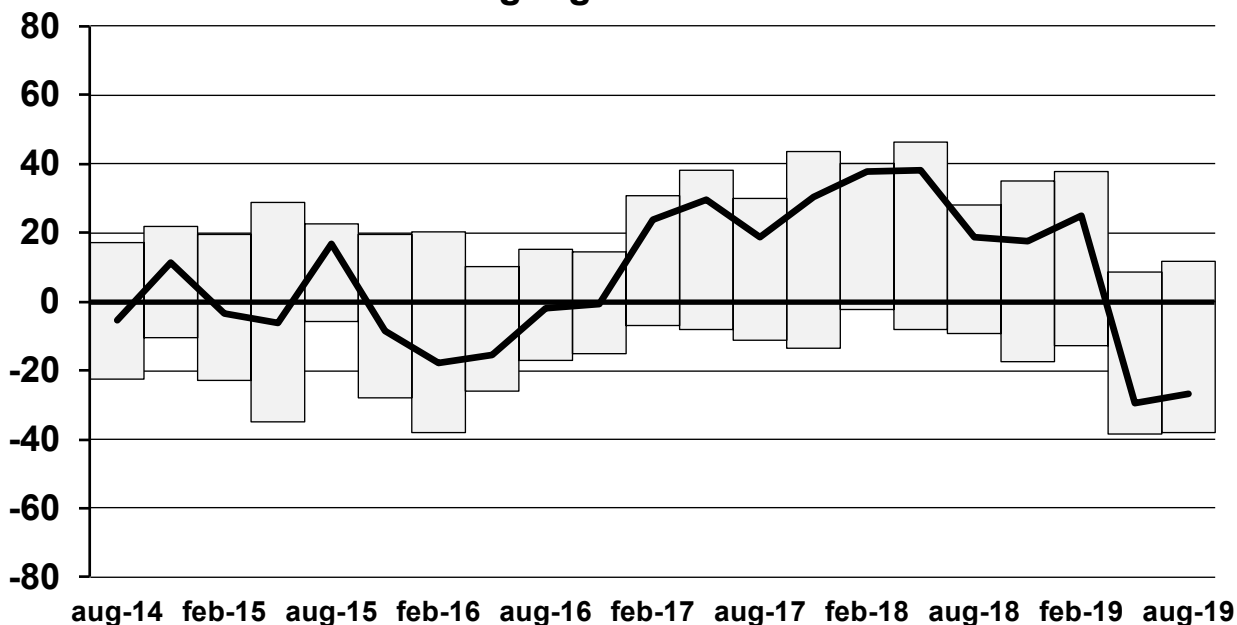
		Metallvaru- industri	Maskin- industri	Leverantörer Maskinindustri	Elmaskiner	Leverantörer Elektroindustri	Instrument- industri	Transportmedels- industri	Leverantörer Fordonsindustr	Teknikföretag totalt
Procentenheter										
Säsongrensad X13										
	feb-19	46	63	62	44	50	89	73	57	61
	maj-19	49	68	57	55	53	47	64	57	58
	aug-19	49	62	54	50	49	59	60	53	56

Orderingång teknikindustri sammantaget

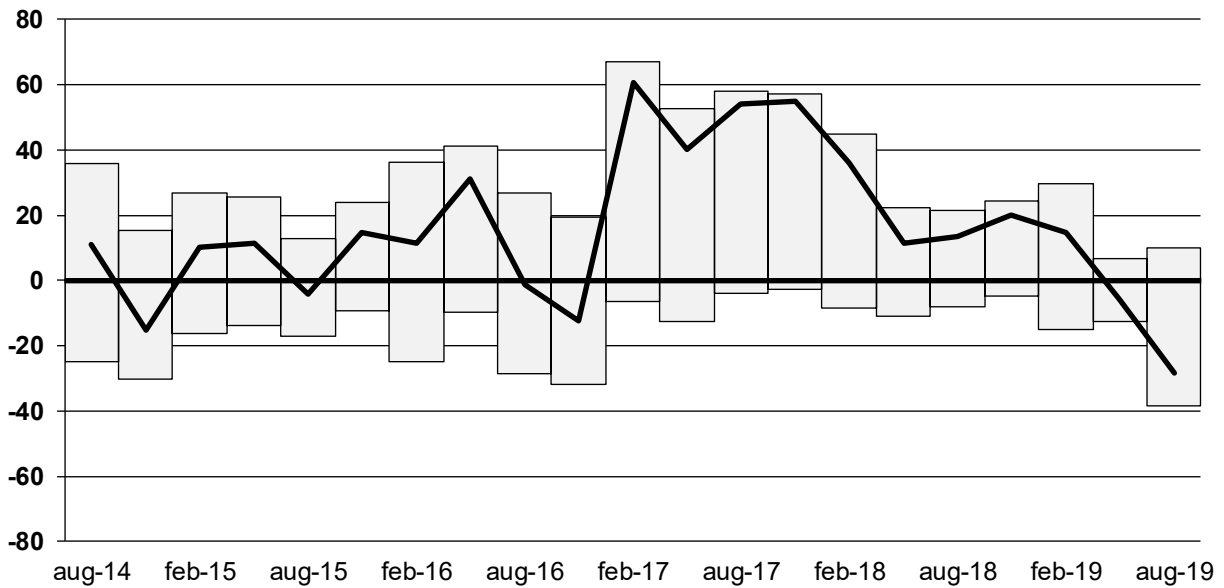
Andel teknikföretag som anger att total orderingång det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-) jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens konjunkturbarometer. Säsongrensad X13

Orderingång maskinindustrin

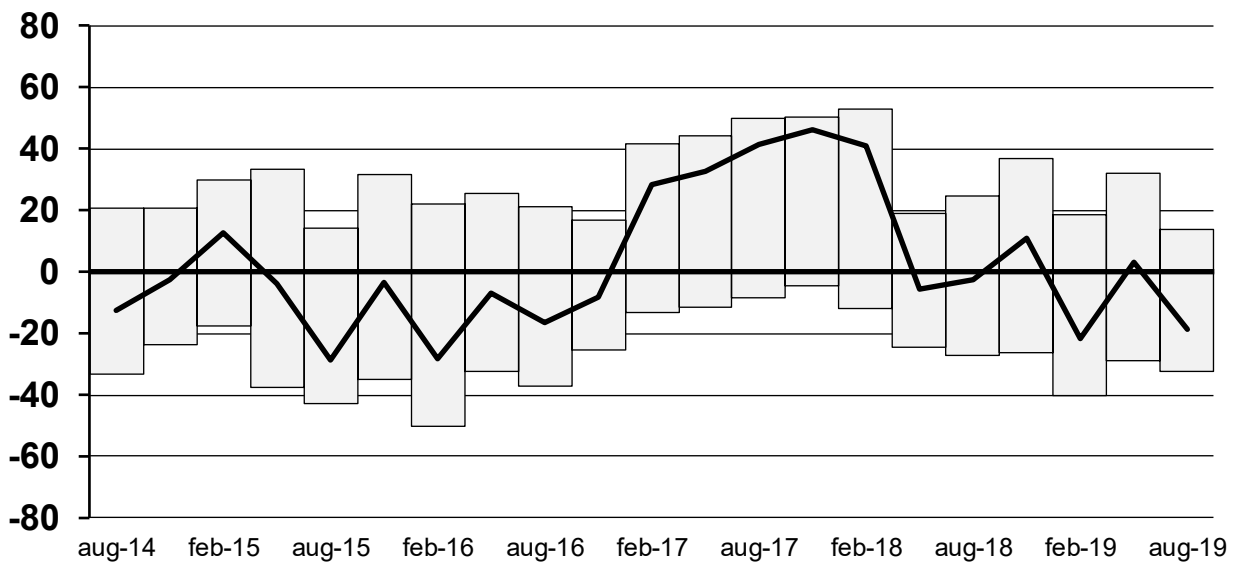
Andel maskinföretag som anger att orderingången ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X13

Orderingång leverantörer till fordonsindustrin

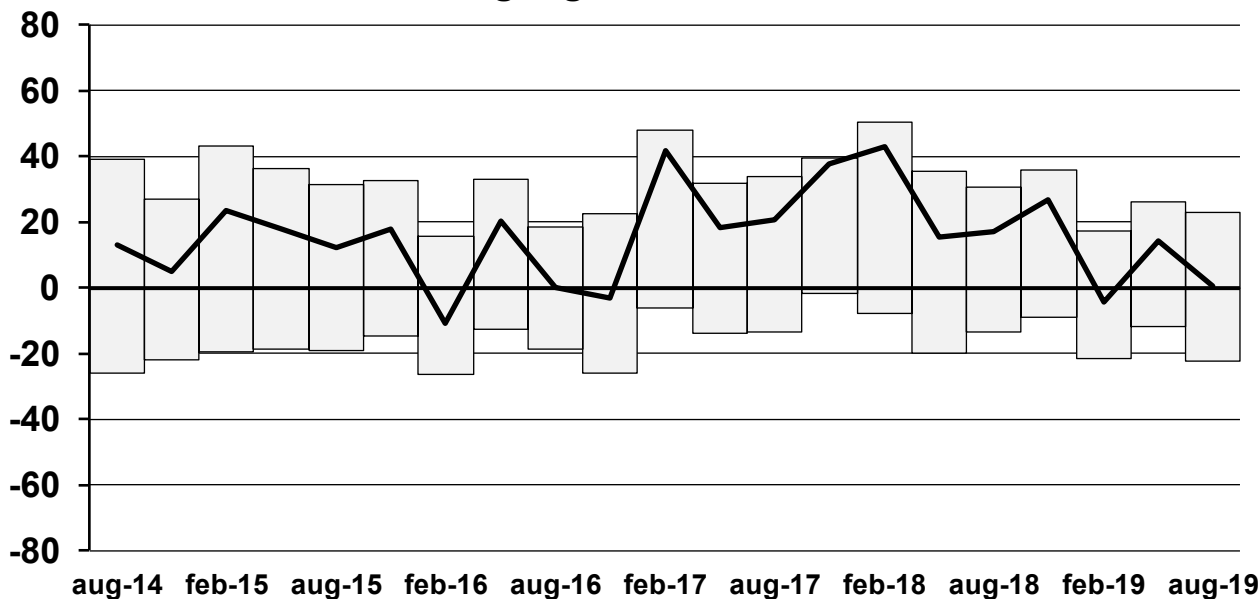
Andel leverantörer till fordonsindustrin som anger att orderingången det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-). Kurvan visar skillnaden netto (ökat-minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongsrensad X13

Orderingång leverantörer maskinindustrin

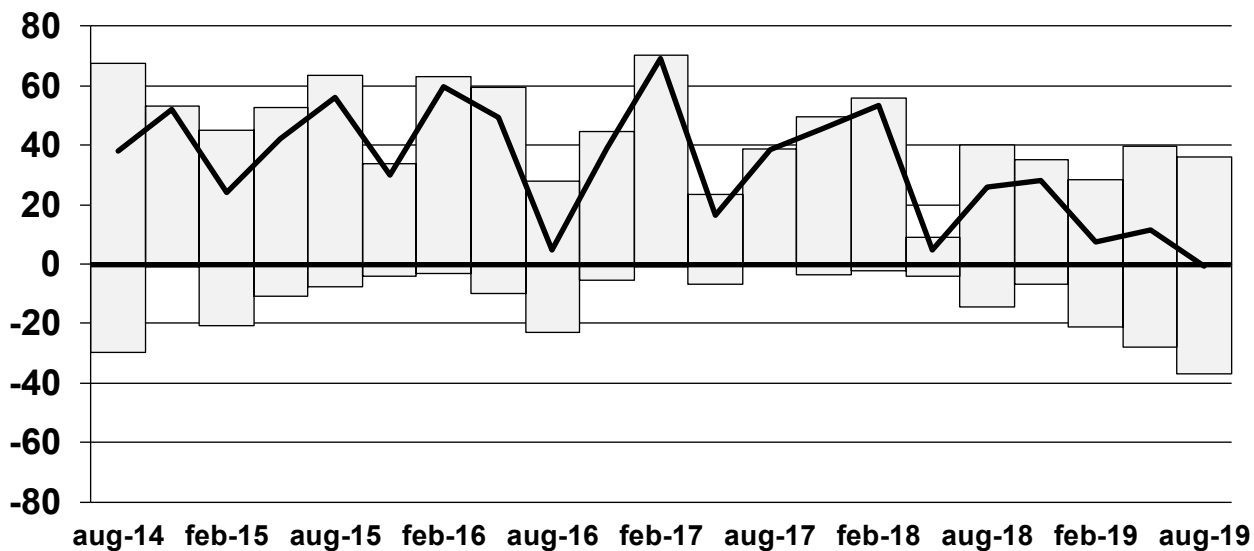
Andel leverantörer till maskinindustrin som anger att orderingången ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongsrensad X13

Orderingång metallvaruindustrin

Andel metallvaruföretag som anger att orderingången ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X13

Orderingång transportmedelsindustri

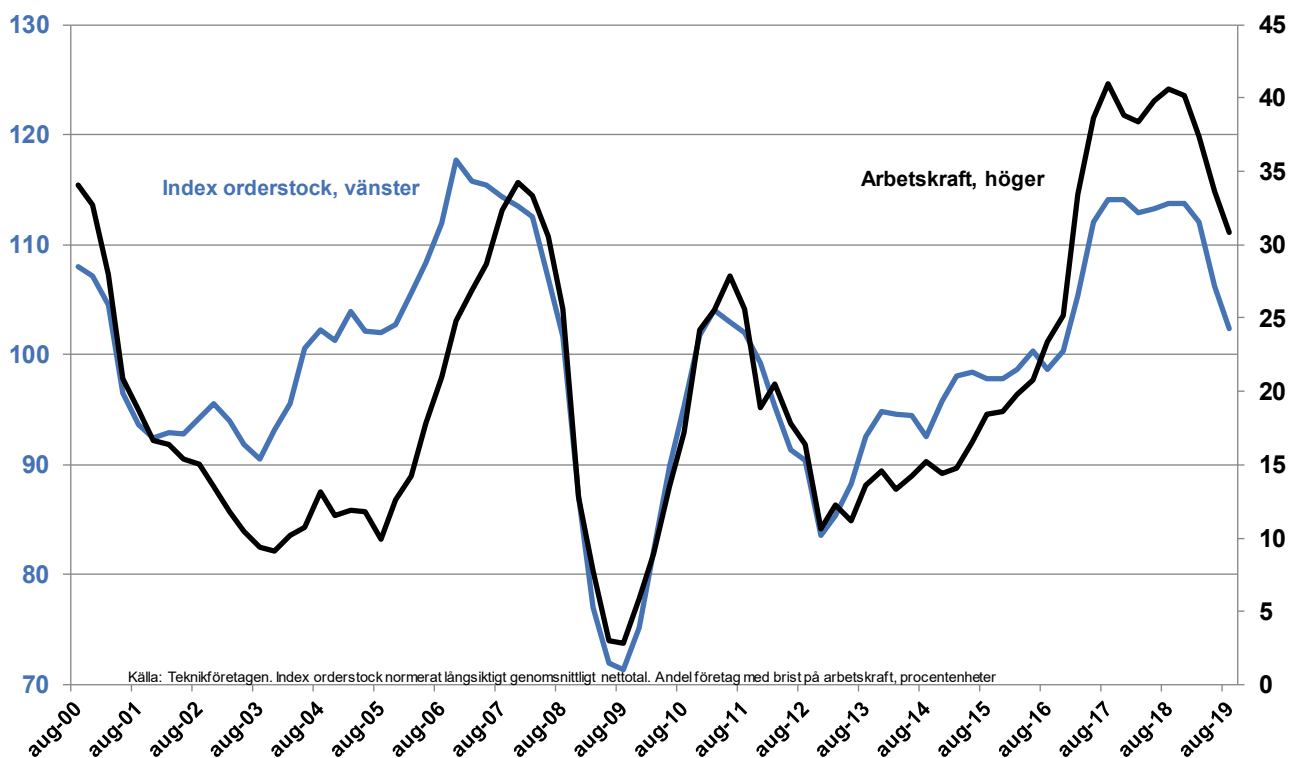

Andel transportmedelsföretag som anger att orderingången det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-). Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X13

Diagram – tabellbilaga

Tabell orderingsgång	Sverige	Ökat	Oför-	Minskat	Netto	Export	Ökat	Oför-	Minskat	Netto
Säsongrensad X13	Andel av		ändrat			Andel av		ändrat		
Bransch	försäljning					försäljning				
Metallvaruindustri										
maj-19		18	69	13	5		33	56	11	22
aug-19	46%	16	59	25	-9	54%	29	51	20	9
varav metallbearbetning										
maj-19		13	69	18	-5		33	54	13	20
aug-19	76%	23	51	26	-3	24%	34	45	21	13
Maskinindustri										
maj-19		17	63	20	-3		7	51	42	-35
aug-19	17%	9	57	34	-25	83%	12	49	39	-27
Leverantörer maskinindustri										
maj-19		23	62	15	8		38	24	38	0
aug-19	39%	13	51	36	-23	61%	14	56	30	-16
Leverantörer elektroindustri										
maj-19		30	60	10	20		19	76	5	14
aug-19	61%	9	78	13	-4	39%	18	74	8	10
Instrumentindustri										
maj-19		0	66	34	-34		41	54	5	36
aug-19	4%	8	52	40	-32	96%	11	83	6	5
Transportmedel										
maj-19		21	44	35	-14		42	31	27	15
aug-19	14%	5	66	29	-24	86%	41	21	38	3
Leverantörer fordonsindustri										
maj-19		5	83	12	-7		8	79	13	-5
aug-19	36%	10	40	50	-40	64%	10	58	32	-22
Lev. till bygg o anläggning										
maj-19		29	61	10	19		7	89	4	3
aug-19	39%	15	68	17	-2	61%	13	75	12	1
	Sverige	Ökat	Oför-	Minskat	Netto	Export	Ökat	Oför-	Minskat	Netto
	Andel av		ändrat			Andel av		ändrat		
	försäljning					försäljning				
Teknikföretag totalt										
maj-19		20	56	24	-4		39	33	28	11
aug-19	19%	12	64	24	-12	81%	29	37	34	-5
Teknikföretag leverantörer totalt										
maj-19		20	69	11	9		16	68	16	0
aug-19	40%	12	55	33	-21	60%	10	66	24	-14
0-74 anställda										
maj-19		17	66	17	0		17	61	22	-5
aug-19	57%	14	51	35	-21	43%	13	55	32	-19
75-150 anställda										
maj-19		30	49	21	9		22	61	17	5
aug-19	49%	19	58	23	-4	51%	22	64	14	8
151-500 anställda										
maj-19		15	80	5	10		24	61	15	9
aug-19	38%	12	71	17	-5	62%	15	57	28	-13
501- anställda										
maj-19		16	50	34	-18		43	28	29	14
aug-19	12%	11	63	26	-15	88%	32	32	36	-4

Orderstocken och brist på arbetskraft. Teknikindustri

TEKNIKFÖRETAGENS KONJUNKTURBAROMETER

ISSN 1403-9559, Utges i mars, juni, september och december

Mats Kinnwall, Chefekonom 08-782 08 46, mats.kinnwall@teknikforetagen.se

Bengt Lindqvist, Ekonom 08-782 08 34, bengt.lindqvist@teknikforetagen.se

Teknikföretagen

Teknik gör världen bättre

Box 5510, 114 85 Stockholm | 08-782 08 00 | www.teknikforetagen.se